

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 11.9.2007
KOM(2007) 512 galutinis

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI, EUROPOS PARLAMENTUI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI BEI REGIONŲ
KOMITETUI**

Trečioji migracijos ir integracijos metinė ataskaita

TURINYS

1. ĮVADAS
2. IMIGRANTŲ SKAIČIUS ES
3. BENDROS IMIGRACIJOS POLITIKOS IR ES TREČIŲJŲ ŠALIŲ PILIEČIŲ INTEGRACIJOS SISTEMOS KŪRIMAS
4. NACIONALINĖS INTEGRACIJOS POLITIKOS TENDENCIJOS
5. IŠVADOS

Priedas (susipažinti): ES-27 integracijos politikos suvestinė ataskaita

1. ĮVADAS

Migracijos ir integracijos metinėse ataskaitose¹ analizuojami valstybių narių ir ES lygmenimis vykdomi veiksmai trečiųjų šalių piliečių priėmimo ir integracijos klausimais ir pateikiama politikos raidos apžvalga. Tai padeda įvertinti ir stiprinti integracijos priemones.

Per praėjusius metus vyko dar aktyvesnės diskusijos integracijos tema tiek valstybių narių, tiek ES lygmenimis. Vis daugiau valstybių narių įgyvendina naujas integracijos politikos nuostatas ir pritaiko buvusią patirtimi paremtas strategijas.

Trečiojoje metinėje ataskaitoje pateikiama raida iki 2007 m. birželio mėn.² Bendradarbiaujant su nacionaliniais integracijos informacijos centrais (NIIC)³ parengtas priedas „ES-27 integracijos politikos suvestinė ataskaita“ apima 2005 metus ir 2006 metų pirmąjį pusmetį.

2. IMIGRANTŲ SKAIČIUS ES

2006 m. sausio mėn. Europos Sąjungoje gyveno apie 18,5 mln. trečiųjų šalių piliečių, t. y. apie 3,8 % visų beveik 493 mln. ES gyventojų⁴. Imigracija ir toliau yra pagrindinis veiksnys, lemiantis ES gyventojų skaičiaus didėjimą; daugelyje valstybių narių migracijos saldas yra teigiamas⁵. Migracijos saldas, didžiąją dešimtojo dešimtmečio dalį siekęs 0,5–1 mln. per metus, nuo 2002 m. padidėjo iki 1,5–2 mln.

Imigrantų patekimo į šalį priežastys įvairiose valstybėse narėse gerokai skiriasi. Kai kuriose šalyse, pavyzdžiui, Austrijoje, Prancūzijoje ir Švedijoje, daug šeimos susijungimo atvejų; kitose valstybėse narėse, kaip antai Airijoje, Ispanijoje, Portugalijoje ir JK, didelę imigrantų dalį sudaro dirbti atvykstantys imigrantai⁶. Ispanija ėmėsi legalizuoti nemažai nelegalių imigrantų, o Prancūzijoje, Vokietijoje ir Nyderlanduose legalizuota nedaug tam tikrų grupių imigrantų.

Gausiausios trečiųjų šalių piliečių grupės į ES atvyko iš Turkijos (2,3 mln.), Maroko (1,7 mln.), Albanijos (0,8 mln.) ir Alžyro (0,6 mln.). Vis dėlto kai kuriose valstybėse narėse, pavyzdžiui, Prancūzijoje, Švedijoje, Nyderlanduose ir JK, užsienyje gimusių piliečių yra daugiau nei trečiųjų šalių piliečių, nes daug imigrantų įgijo priimančiosios šalies pilietybę.

3. BENDROS IMIGRACIJOS POLITIKOS IR ES TREČIŲJŲ ŠALIŲ PILIEČIŲ INTEGRACIJOS SISTEMOS KŪRIMAS

Trečiųjų šalių piliečių integracija – tai procesas, reikalaujantis abipusio tiek priimančiosios šalies visuomenės, tiek imigrantų prisitaikymo; tai esminis veiksnys norint iki galo išnaudoti imigracijos privalumus. Komunikate „Visuotinis požiūris į migraciją po vienerių metų:

¹ Pirmoji metinė ataskaita COM(2004) 508 paskelbta 2004 m. liepos mėn., antroji – SEC(2006) 892 – 2006 m. birželio mėn.

² Ataskaitoje atsižvelgiama į 2007 m. birželio mėn. Tarybos išvadas, Tarybos dokumentas 10267/07.

³ Komisija sukūrė NIIC tinklą vadovaudamasi 2002 m. spalio mėn. TVR Tarybos išvadomis.

⁴ Šaltinis: Eurostatas. Nors Rumunija ir Bulgarija į ES įstojo 2007 m., šiuose skaičiavimuose šių šalių piliečiai laikomi ES piliečiais.

⁵ Išskyrus Estiją, Latviją, Lietuvą, Lenkiją ir Nyderlandus. Eurostatas, *Statistics in Focus, Population and social conditions* (Statistikos santrauka, Gyventojai ir socialinės sąlygos), 1/2006.

⁶ 2006 m. OECD metinė ataskaita *International Migration Outlook* (Tarptautinės migracijos apžvalga).

visapusės Europos migracijos politikos link⁷ pabrėžiama, jog būtina nuolat stiprinti **teisėtos migracijos politikos nuostatų ir integracijos strategijų ryšį**.

Siekiant sukurti darnią ES integracijos sistemą, būtina stiprinti trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir buvimo sąlygų teisinę sistemą. Jau priimtose teisinėse priemonėse dėl šeimos susijungimo, ilgalaikių gyventojų ir trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo asmenims, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga⁸. Šiose atitinkamose teisinėse priemonėse pripažįstama teisė įsidarbinti, teisė į mokslą ir (arba) lavinimą bei teisė į vienodų sąlygų taikymą⁹. Šią teisinę sistemą remia ES teisės aktai kovos su diskriminacija srityje¹⁰.

Kaip skelbiama Teisėtos migracijos politikos plane¹¹, Komisija ketina teikti pasiūlymą bendrajai pagrindų direktyvai dėl ES imigrantų darbuotojų pagrindinių teisių ir pasiūlymą direktyvai dėl aukštos kvalifikacijos darbuotojų atvykimo bei apsigyvenimo sąlygų¹².

Dėl ypatingos asmenų, kuriems suteikiama tarptautinė apsauga, padėties, šiems asmenims reikalingos specialiai pritaikytos integracijos priemonės. Šį aspektą siekiama išnagrinėti Žaliaja knyga dėl būsimosios bendros Europos prieglobsčio sistemos¹³ pradėtomis diskusijomis.

3.1 ES trečiųjų šalių piliečių integracijos sistema

2004 m. Europos Vadovų Taryba priėmė **Hagos programą** laisvei, saugumui ir teisingumui stiprinti¹⁴. Joje pabrėžiama didesnio nacionalinių integracijos politikos nuostatų ir bendraisiais pagrindiniais principais grindžiamos ES veiklos koordinavimo būtinybė.

Taryba priėmė **bendruosius pagrindinius imigrantų integracijos politikos Europos Sąjungoje principus** (BPP)¹⁵, o 2005 m. rugsėjo mėn. Komisija pateikė **Bendrą integracijos darbotvarkę**, kurioje nustatyta trečiųjų šalių piliečių integracijos ES programa¹⁶. Svarbiausi šios programos aspektai – konkrečių priemonių pasiūlymai tiek ES, tiek šalių lygmeniu bendriesiems pagrindiniams principams įgyvendinti¹⁷. Be to, Bendroje darbotvarkėje numatomi ES paramos mechanizmai, kuriais siekiama palengvinti aiškaus europinio požiūrio į integraciją plėtojimą pasitelkiant bendradarbiavimą ir apsikeitimą gerąja patirtimi.

⁷ COM(2006) 735.

⁸ Tarybos direktyva 2003/86 dėl teisės į šeimos susijungimą, Tarybos direktyva 2003/109 dėl trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, statuso ir Tarybos direktyva 2004/83 dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo pabėgėliams ar asmenims, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga, jų statuso ir suteikiamos apsaugos pobūdžio būtiniausių standartų. Priimtas teisės akto pasiūlymas išplėsti ilgalaikiams gyventojams taikomų taisyklių taikymo sritį asmenims, kuriems suteikiama tarptautinė apsauga, COM(2007) 298.

⁹ Nacionalinių priemonių, perkeliančių prieglobsčio ir imigracijos direktyvų nuostatas, atitikties patikrinimo rezultatai bus turimi 2008 m.

¹⁰ ec.europa.eu/employment_social/fundamental_rights/legis/legln_lt.htm

¹¹ COM(2005) 669.

¹² 2008 m. Komisija taip pat pateiks teisės aktų pasiūlymus dėl sezoninių darbuotojų ir apmokamų stažuotojų, o 2009 m. – dėl bendrovių viduje perkeliamų asmenų.

¹³ COM(2007) 301.

¹⁴ Tarybos dokumentas 16054/04.

¹⁵ Tarybos dokumentas 14615/04.

¹⁶ COM(2005) 389.

¹⁷ Atitinkamose nuomonėse Europos Parlamentas, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas ir Regionų komitetas pritarė ES integracijos sistemos kūrimui.

Tarybos išvados dėl Bendros darbotvarkės buvo paremtos Darbotvarkės pagrindinės kryptys ir pabrėžta būtinybė toliau stiprinti bendrus integracijos politikos metodus ir priemones¹⁸.

Visos valstybės narės dabar aktyviai dalyvauja **nacionalinių informacijos centrų tinklo** veikloje. Tinklas tapo veiksmingu keitimosi informacija ir prioritetinių sričių nustatymo mechanizmu; jis taip pat atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant, kad pastangos nacionaliniu ir ES lygmenimis vienos kitas stiprintų.

Integracijos vadovai politikos kūrėjams ir vykdytojams¹⁹, parengti bendradarbiaujant su NIIC, regioninėmis ir (arba) vietos valdžios institucijomis ir nevyriausybinėmis organizacijomis, skatina keitimąsi informacija ir gerą patirtimi. Pirmajame vadovo leidime (2004 m.) daugiausia dėmesio skirta pabėgėlio statusą turinčių asmenų priėmimui, dalyvavimui visuomenės gyvenime ir rodikliams. **Antrajame leidime** (2007 m.) daugiausia dėmesio skiriama kitoms bendruosiuose pagrindiniuose principuose nustatytoms svarbiausioms sritims, kaip antai: imigrantų integracijos aspekto integravimui ir integracijos infrastruktūrai, nagrinėjimui mechanizmų, taikomų įgyvendinant veiksmingas integracijos strategijas visose politikos srityse, būstui miesto aplinkoje ir ekonominei integracijai, šiose srityse įgytos patirties pateikimui. Trečiąjį leidimą planuojama išleisti 2009 m.

Atsižvelgdama į Hagos programą, Komisija kuria visiems prieinamą **tinklavietę**, siekdama paremti struktūrinį keitimąsi patirtimi ir informacija apie integraciją. Tinklavietė pradės veikti 2008 m.

Hagos programoje nurodyta, jog norint sukurti veiksmingą integracijos politiką, būtinas visapusiškas požiūris, įtraukiant suinteresuotąsias šalis visais lygmenimis. 2006 m. spalio mėn. Roterdame įvykusi konferencija „**Miestų integracija**“ davė reikšmingą postūmį tarpvalstybiniam valdžios institucijų, privačių įmonių, pilietinės visuomenės ir migrantų asociacijų bendradarbiavimui savivaldybių lygmeniu²⁰. Taip pat numatoma integracijos srityje veikiančias suinteresuotąsias šalis ES lygmeniu sutelkti į **Europos integracijos forumą**. ES koordinuojančiosios organizacijos, kurioms priklauso įvairių valstybių narių organizacijos, keisis patirtimi ir rengs rekomendacijas, kurios bus patalpintos į integracijai skirtą tinklalapį.

Tęsiant 2004 m. Groningene pirmojoje Ministrų konferencijoje integracijos klausimais pradėtas politines diskusijas, 2007 m. gegužės mėn. Potsdame surengtas **neoficialus už integraciją atsakingų ES šalių ministrų susitikimas**. Po šio įvykio 2007 m. birželio mėn. buvo priimtos **Tarybos išvados dėl ES integracijos politikos stiprinimo skatinant „vienybės įvairovę“ idėją**.

3.2 Integracijos aspekto integravimas

Remdamasi BPP grindžiama ES integracijos sistema ir vadovaudamasi Bendroje darbotvarkėje išdėstytais konkrečių veiksmų ES lygmeniu pasiūlymais, Komisija parengė darnesnę integraciją skatinančių veiksmų sistemą. Formuojant ir įgyvendinant politiką įvairiose ES politikos srityse būtina atsižvelgti į integracijos aspektą.

¹⁸ Tarybos dokumentas 14390/05.

¹⁹ ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/immigration/integration/doc_immigration_integration_en.htm

²⁰ Kitas *Eurocities* tinklo organizuojamas renginys įvyks 2007 m. rudenį Milane.

Siekiant palengvinti imigracijos, įskaitant integracijos tikslus, aspekto įtraukimą į Komisijos iniciatyvas, sudaryta **Komisijos narių darbo grupė migracijos klausimams spręsti**²¹, sujungianti visas susijusias politikos sritis.

Užimtumas yra esminis integracijos proceso aspektas; veiksmingas imigrantų integravimas į darbo rinką prisideda prie Lisabonos strategijoje numatytų darbo vietų kūrimo ir ekonomikos augimo tikslų pasiekimo. Remiantis Europos užimtumo strategija Integruotose gairėse valstybės narės raginamos dėti pastangas integruoti imigrantus į ES darbo rinką²². Komisija, kasmet rengdama bendras užimtumo ataskaitas, stebi nacionalinių reformų programų poveikį ir skatina valstybės nars imigrantų integravimą į darbo rinką padaryti aiškesniu užimtumo politikos aspektu²³. Darbo rinkos kliūtims analizuoti ir keistis gerąja patirtimi sukurta Aukšto lygio patariamoji grupė, sprendžianti etninių mažumų socialinės integracijos ir jų pilno dalyvavimo darbo rinkoje klausimus.

Imigrantai yra svarbi potencialių Europos **verslininkų** grupė. Jų verslas daro didelį poveikį ES ekonomikos augimui. Sukurtas Etninių mažumų verslininkų tinklas siekiant keistis informacija, kaip įveikti verslo pradėjimo sunkumus. Bus paskelbtas gerosios patirties šioje srityje tyrimas, o 2008 m. numatoma surengti konferenciją²⁴.

Vis labiau pripažįstama kultūrinio aspekto svarba integracijai, o **kultūrų dialogas**, įskaitant skirtingų religijų dialogą bei dialogą religijų viduje, yra svarbi priemonė skatinant sėkmingą integraciją ir kovojant su rasizmu ir ekstremizmu. 2008-ieji – Europos kultūrų dialogo metai – daug prisidės prie veiklos šioje srityje stiprinimo.

Esminį vaidmenį integracijos procese atlieka **pagrindinių teisių, nediskriminavimo principo ir lygių galimybių** skatinimas. Komisijos tarnybų kovos su rasizmu ir ksenofobija grupė koordinuoja politiką Komisijoje, o Pagrindinių teisių agentūra teikia ekspertų patarimus šioje srityje²⁵. 2007-aisiais – Europos lygių galimybių visiems metais pradėjus visapusiškas diskusijas apie įvairovės naudą, stiprinamos pastangos šalinti struktūrines kliūtis, su kuriomis susiduria imigrantai²⁶. Kadangi ES imigrantų dauguma yra **moterys**²⁷, jų specialūs poreikiai vis labiau atspindimi lyčių aspekto integravimo mechanizmuose, pavyzdžiui, 2006–2010 m. moterų ir vyrų lygybės gairėse²⁸.

Komisija sustiprino **socialinės įtraukties ir socialinės apsaugos politikos** integracijos aspektą pagal bendruosius ES tikslus, kuriuos valstybės narės perkelia į nacionalinę ir (arba) regioninę politiką, remdamosi nacionalinėmis ataskaitomis dėl socialinės apsaugos ir socialinės integracijos strategijų. Šios politikos stebėjimo procesas prisideda prie pastangų stiprinti integracijos priemones, kuriomis siekiama panaikinti tebesantį atotrūkį tarp imigrantų ir piliečių²⁹. Komisijos tarnybų miestų plėtros darbo grupė koordinuoja **miesto vietovių**

²¹ ec.europa.eu/commission_barroso/frattini/doc/2006/pr_30_08_06_en.pdf

²² COM(2006) 815.

²³ Tarybos dokumentas 6706/07.

²⁴ ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/ethnic.htm

²⁵ eumc.europa.eu/eumc/index.php

²⁶ ec.europa.eu/employment_social/eyeq/index.cfm

²⁷ ec.europa.eu/employment_social/gender_equality/gender_mainstreaming/general_overview_en.html

²⁸ JT gyventojų padalinio skaičiavimas *Trends in Total Migrant Stock: The 2005 Revision*.

²⁹ 2007 m. bendra socialinės apsaugos ir socialinės integracijos ataskaita register.consilium.europa.eu/pdf/en/07/st06/st06694.en07.pdf

aspektą Bendrijos politikoje³⁰; taip pat buvo sukurtos kitos miestams skirtos iniciatyvos (tokios kaip Europos miestų tinklas vietos integracijos politikai skatinti (CLIP), kuri koordinuoja Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas) keistis gerąja patirtimi įvairiais su integracija susijusiais klausimais. Ypatingas dėmesys skiriamas pažeidžiamų grupių poreikiams, siekiant sumažinti nelygybę pagal Bendrijos veiksmų programą visuomenės **sveikatos** srityje (2003–2008 m.)³¹.

Švietimas ir mokymas prisideda prie imigrantų sėkmės; tai esminiai veiksniai, sudarantys sąlygas imigrantams tapti aktyviais visuomenės dalyviais. Integracija skatinama švietimo iniciatyvomis, tokiomis kaip 2010 m. švietimo ir mokymo programa³². Kadangi imigrantų vaikai ir jaunimas paprastai pasiekia prastesnių mokslo rezultatų, palyginti su kitais moksleiviais³³, kitame Komisijos komunikate bus iširtos priežastys ir nustatytos priemonės šiems švietimo uždaviniams spręsti. Integracija yra spontaniškas procesas, ypač **vaikų** atveju. Ypač svarbu, norint pasiekti gerų rezultatų, spręsti integracijos uždavinius labai ankstyvame etape; ES vaiko teisių strategijoje³⁴ atsižvelgiama į šios grupės potencialą. Be to, struktūrinis dialogas ES lygmeniu **jaunimo** politikos srityje vadovaujantis Europos jaunimo paktu³⁵ prisideda prie specialių šios tikslinės grupės poreikių; 2007 m. daugiausia dėmesio skiriama socialiniam ir profesiniam jaunimo integravimui, o 2008 m. – kultūrų dialogui.

3.3 ES finansinės priemonės

ES įvairiomis finansinėmis priemonėmis remia valstybių narių integracijos politiką. Nuo 2003 m. Komisija bendrai finansuoja tarpvalstybinius integracijos projektus, kuriais skatinamas valstybių narių, regioninės ir (arba) vietos valdžios institucijų ir kitų suinteresuotųjų šalių bendradarbiavimas pagal Trečiųjų šalių piliečių integracijos programos (**INTI**) parengiamuosius veiksmus³⁶.

Europos trečiųjų šalių piliečių integracijos fondas parems integracijos uždavinių, su kuriais susiduria Europa, sprendimą pagal 2007–2013 m. pagrindų programą „Solidarumas ir migracijos srautų valdymas“. Fondo tikslas – sukurti naujos formos solidarumą, skatinant valstybių narių pastangas sudaryti sąlygas imigrantams atitikti apsigyvenimui keliamus reikalavimus ir palengvinti jų integraciją. Fondas taip pat padės valstybėms narėms keistis gerąja patirtimi stiprinant bendradarbiavimą ES lygmeniu³⁷.

Europos pabėgėlių fondas remia specialiai pritaikytas integracijos priemones, skirtas žmonėms, kuriems taikoma fondo veikla, įskaitant pabėgėlius ir papildomą apsaugą gaunančius asmenis, kurių buvimas ES yra ilgalaikio ir nuolatinio pobūdžio. Pagal pagrindų programą „Solidarumas ir migracijos srautų valdymas“ naujasis 2008 m. pradėsiantis veikti Europos pabėgėlių fondas toliau finansuos šiuos tikslinius projektus³⁸.

³⁰ Bendrijos politikos miestų matmuo (2007–2013 m.),
ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/urban/index_en.htm#down

³¹ ec.europa.eu/health/ph_programme/programme_en.htm

³² ec.europa.eu/education/policies/2010/et_2010_en.html

³³ PISA 2006 m., OECD.

³⁴ COM(2006) 367.

³⁵ COM(2005) 206.

³⁶ ec.europa.eu/justice_home/funding/2004_2007/inti/funding_inti_en.htm

³⁷ ec.europa.eu/justice_home/funding/integration/funding_integration_en.htm

³⁸ ec.europa.eu/justice_home/funding/refugee/funding_refugee_en.htm

Europos socialinio fondo (ESF) Bendrijos iniciatyva **EQUAL** suteikė įvairių naujoviškų gerosios patirties priemonių kovoti su imigrantų diskriminacija darbo rinkoje ir vykdyti jos prevenciją³⁹. Imigrantų dalyvavimo darbo rinkoje didinimas, taigi ir jų socialinės integracijos skatinimas yra specialus naujojo ESF prioritetas 2007–2013 m.⁴⁰. Be to, naujoji 2007–2013 m. programa **PROGRESS** taip pat remia nediskriminavimo ir lyčių lygybės principų įgyvendinimą.

Regioninės politikos priemonėmis taip pat siekiama spręsti migracijos ir integracijos, visų pirma miesto vietovėse, klausimus. Konkrečiai **Bendrijos iniciatyvoje URBAN II** didelis dėmesys skiriamas socialinei įtraukčiai skurdžiuose miestų rajonuose⁴¹, o **URBACT** programoje, skirtoje keistis patirtimi miestų plėtros klausimais, atsižvelgiama į specialius įvairovės keliamus sunkumus, su kuriais susiduria Europos miestai. Šis veiklos metodas bus tęsiamas 2007–2013 m. **URBACT II** programa⁴².

4. NACIONALINĖS INTEGRACIJOS POLITIKOS TENDENCIJOS⁴³

Trečiųjų šalių piliečių integracija buvo diskusijų, skirtų diskriminacijos reiškiniui ir kultūrinei bei religinei įvairovei, tema. Kai kuriais atvejais dramatiški įvykiai stipriai paveikė visuomenės požiūrį į imigraciją. Daug valstybių narių nustatė naujus prioritetus ir peržiūrėjo politikos nuostatas. Daugelis valstybių narių integracijos politikoje nustatytų aspektų išdėstyti bendruosiuose pagrindiniuose principuose, kurie skirtinga apimtimi atspindimi jų integracijos strategijose.

1 BPP: valstybėse narėse priimanamos įvairios priemonės integracijai, kaip dvipusiam procesui, skatinti. Vis dėlto prasmingas šio principo pritaikymas praktikoje yra ilgalaikis uždavinys, reikalaujantis tolesnių pastangų. Nacionalinėse strategijose vis dar per mažai struktūrinių priimančiosios šalies gyventojams skirtų iniciatyvų, kuriomis būtų stiprinamas jų gebėjimas prisitaikyti prie įvairovės.

2 BPP: pagrindinės vertybės, kaip antai: laisvė, demokratija, teisinė valstybė ir pagarba žmogaus teisėms bei pagrindinėms laisvėms, yra svarbūs naujų politikos nuostatų aspektai. Kelios valstybės narės parengė pilietinio orientavimo programas žinioms apie pagrindines vertybes skleisti.

3 BPP: imigrantų integravimas į darbo rinką tebėra pagrindinis nacionalinės integracijos politikos uždavinys. Įgyvendinama vis daugiau priemonių šiam imigrantų integracijos aspektui stiprinti, pavyzdžiui, vykdoma nedarbo prevencija švietimo ir mokymo priemonėmis, kuriamos veiksmingesnės kvalifikacijų pripažinimo sistemos, kovojama su diskriminacija darbe ir skatinamas imigrančių įdarbinimas.

4 BPP: daugelis valstybių narių priimančiosios visuomenės kalbos pagrindų turėjimą laiko esminiu integracijos aspektu. Daug šalių savo integracijos strategijose daug dėmesio skiria įvadinėms programoms, įskaitant (kartais privalomus) kalbos ir pilietinio mokymo kursus naujai atvykusiems imigrantams. Daugėja valstybių narių, kuriose didinamas kursų

³⁹ ec.europa.eu/employment_social/equal/index_en.cfm

⁴⁰ ec.europa.eu/employment_social/esf2000/2007-2013_en.html

⁴¹ ec.europa.eu/regional_policy/urban2/index_en.htm

⁴² urbact.eu/towards-urbact-2.html

⁴³ Ši dalis parengta pagal valstybių narių atsakymus į Komisijos klausimyną. Žr. priedą „ES-27 integracijos politikos suvestinė ataskaita“.

lankstumas, pritaikant juos specialiems poreikiams. Tik kelios valstybės narės atlieka išsamius šios veiklos vertinimus.

5 BPP: visapusiškoje integracijos politikoje švietimas ir mokymas yra pagrindiniai integracijos proceso aspektai. Daugiausia dėmesio valstybės narės skiria tiksliniams kalbos kursams ir mokymui siekiant palengvinti integraciją mokykloje. Vykdoma daug iniciatyvų pagarbai įvairovei mokymo įstaigose skatinti ir paramai mokytojams teikti. Vis dėlto imigrantų vaikai ir jaunuoliai susiduria su specialiomis problemomis, kurias reikia toliau spręsti.

6 BPP: nors vis daugiau valstybių narių plėtoja paslaugų teikėjų darbo su imigrantais gebėjimus, skirtingose šalyse šiam klausimui teikiama skirtinga svarba. Kai kuriose valstybėse narėse vykdomos iniciatyvos dėl lygių galimybių naudotis viešųjų institucijų paslaugomis, įskaitant kovos su diskriminacija ir informavimo priemonės. Tik neseniai atsirado priemonių viešųjų suinteresuotųjų šalių bendradarbiavimui plėtoti, į diskusijas integracijos tema įtraukiamos įmonės.

7 BPP: daugelis valstybių narių pabrėžia bendravimo kasdieniame gyvenime svarbą ir esminį vietos veiksmų vaidmenį, tačiau gerokai skiriasi, koku mastu tokie veiksmai įtraukti į integracijos strategijas. Vis dar ribotas imigrantų ir priimančiosios visuomenės bendravimą skatinančių priemonių, įskaitant bendrų forumų kūrimą, skaičius.

8 BPP: valstybių narių teisės aktuose užtikrinama pagarba visoms religijoms ir nediskriminavimo religiniu pagrindu principas. Nors visuotinai pripažįstama religijų dialogo bei dialogo religijų viduje, kaip vieno iš platesnio kultūrų dialogo aspekto, svarba, priemonės šiam aspektui įtvirtinti dažnai tėra *ad hoc* atsakas į einamuosius įvykius. Kai kuriose valstybėse narėse tokį dialogą pradedama plėtoti sistemiškiau.

9 BPP: imigrantų dalyvavimas demokratiname procese vis labiau laikomas svarbiu pavykusios integracijos aspektu. Daugėja atvejų, kai migrantų atstovai dalyvauja rengiant ir (arba) įgyvendinant integracijos politikos nuostatas. Ypač didėja suinteresuotumas aktyviu pilietiškumu ir natūralizacijos procesais, kaip būdu didinti galimybes dalyvauti priimančiosios visuomenės gyvenime. Gana nedaug valstybių narių suteikė trečiųjų šalių piliečiams balsavimo teisę vietos rinkimuose.

10 BPP: daugelyje valstybių narių sustiprintas gebėjimas integracijos aspektą įtraukti į visas susijusias politikos sritis; taip pat rengiamos tikslinės priemonės. Vis dėlto daug sunkumų tebekelia veiksmingas keitimasis informacija, koordinavimas su valdžios institucijomis visais lygmenimis ir suinteresuotomis šalimis, reikiamo dėmesio skyrimas lyčių lygybės aspekto integravimui ir specialiems migrantų jaunuolių bei vaikų poreikiams.

11 BPP: valstybės narės vis geriau suvokia būtinybę reguliariau rinkti, analizuoti ir skleisti su integracija susijusią informaciją, įskaitant pagal lytis išskaidytus statistinius duomenis. Išsamesni duomenys padeda išvengti nesusipratimų ir didina imigrantų indėlio priimančiosios visuomenės vystimuisi matomumą. Reikalinga didesnė pažanga integracijos politikos ir programų stebėjimo ir įvertinimo bei specialių rodiklių nustatymo srityje.

5. IŠVADOS

2007 m. birželio mėn. Tarybos išvados davė naują postūmį ES integracijos darbotvarkės įgyvendinimui. Jose pabrėžiama būtinybė apsvarstyti tokius integracijos metodus, kad į šį

procesą būtų įtraukta visa visuomenė, ir pripažįstama kultūrų dialogo svarba skatinant integraciją.

Siekdama toliau plėtoti bendraisiais pagrindiniais principais ir Bendra darbotvarke grindžiamą ES sistemą, Komisija ketina pateikti naujų iniciatyvų. Nacionaliniai informacijos centrai atliks esminį vaidmenį šiame procese.

Komisija išnagrinės įvairias idėjas, kaip skatinti **dalyvavimą ir pilietiškumą**, taip pat jų poveikį integracijos procesui. Bus skatinamos diskusijos visais lygmenimis, įtraukiant suinteresuotąsias šalis ir imigrantų atstovus.

Siekdama parengti gaires įvairiais integracijos proceso aspektais (tokiais kaip įvadinių kursų rengimo, imigrantų ir kitų piliečių dalyvavimo vietos gyvenime skatinimo ir kt.) ir remdamasi esama gerąja patirtimi Komisija taip pat ištirs **Europos bendrųjų migrantų integracijos modelių** pridėtinę vertę.

Visuotinai pripažįstamas žiniasklaidos poveikis orientuojant viešąsias diskusijas, nes ji gali padėti **didinti informuotumą**, išaiškinti nesusipratimus ir paskatinti turiningas diskusijas vis įvairėjančioje visuomenėje. Remdamasi neseniai atliktu tyrimu⁴⁴ Komisija ištirs būdus, kaip informuoti visuomenę apie imigrantų teikiamą naudą visuomenės vystymuisi, ekonomikos augimui bei kultūrinei įvairovei ir kaip siekti platesnio šių galimybių pripažinimo.

Komisija taip pat ištirs, kaip integracija galėtų labiau padėti **išvengti imigrantų socialinio atitolinimo ir diskriminacijos**, ypač didelį dėmesį skiriant jaunimui ir įvairovės valdymui, siekiant išvengti kraštutinių priimančios visuomenės atstūmimo atvejų.

Veiksmingam politikos nuostatų rengimui reikalingi įvairiems integracijos aspektams taikomi kriterijai, o mokymasis iš geriausių pavyzdžių padėtų gerinti rezultatus. Komisija ištirs būdus, kaip dar paskatinti bendrą **rodiklių ir indeksų** rengimą, kuriais remdamosi valstybės narės galėtų vertinti integracijos programas ir kurie suteiktų gaires lyginamajai analizei.

Galiausiai Komisija apsvarstys, kaip **performuluoti Migracijos ir integracijos metinę ataskaitą**, kad ji taptų šiuolaikiška priemone lyginamajai integracijos politikos raidos analizei. Joje bus pateikta **nauja koncepcija** išsamesnei informavimo ir stebėjimo priemonei parengti. Be to, Komisija tęs reikiamų EB teisės aktų įgyvendinimo stebėjimą ir jų poveikį trečiųjų šalių piliečių integracijai.

⁴⁴ Migracija ir visuomenės požiūris į ją, EPPB 2006 m.

Annex (for information)

Summary Report on Integration Policies in the EU-27

This Summary Report has been drafted on the basis of a questionnaire completed by the National Contact Points on Integration⁴⁵. The questionnaire refers to third-country nationals who are legally residing in the Member States, both newly-arrived and long-established immigrants and refugees.

The aim of the questionnaire was to gather specific information concerning various dimensions of the integration process in the Member States for the calendar year 2005 and the first half of 2006. The Report is structured along the lines of the Common Basic Principles on integration (CBPs) and in keeping with the Common Agenda for Integration.

The CBPs and the Common Agenda are well known by those directly involved in integration policies at national level. Measures aiming at disseminating them further to a wider group of policy-makers and to civil society are undertaken. In **Bulgaria** and in the **Slovak Republic** they are discussed and presented to the broader public. They are increasingly mentioned in official declarations and political statements. Some Member States, such as **Austria**, the **Czech Republic**, **Denmark** and **Spain**, refer to the CBPs on a regular basis when dealing with immigration and integration issues. In the **Czech Republic** and **Greece**, the CBPs enriched the debate leading to the adoption of new legislation. They are also explicitly incorporated in some Member States' programmes. In the **Spanish** Strategic Plan on Citizenship and Integration, a full text version of the CBPs is reproduced and reference is made to the Common Agenda for Integration. In the consultations held with stakeholders about the content of the Strategic Plan, extensive information was given on integration initiatives taken at the EU level. In **Ireland**, the CBPs continue to inform the policy making process and all projects submitted for funding from a recently announced Immigrant Integration Fund are required to reflect the CBPs.

1. 'Integration is a dynamic, two-way process of mutual accommodation by all immigrants and residents of Member States'

In the **Czech Republic** and **Greece**, this principle is part of, respectively, the 'Updated Concept of Immigrant Integration' and the new 'Integrated Action Plan'. In **Slovenia**, a 'Unit for cultural rights of minorities and for the development of cultural diversity' was established within the Ministry of Culture to support the better understanding and co-existence of different cultural identities. In **Belgium**, the French and Flemish Communities set up programmes for intercultural communication and awareness-raising on the rights of foreigners targeting both the host society and immigrants. In **Denmark**, a fund supports local projects such as the 'Copenhagen Day of Dialogue' including intercultural activities and debates. For the 'Danish Constitution Day', a competition for young people, focused on subjects of democracy and integration and widely covered by the media, is prepared. The **Swedish** government declared the year 2006 the Swedish Year of Multiculturalism' to promote opportunities for all to participate in cultural life and to create co-operation between various cultural traditions. In **Luxembourg**, the 'Neighbours' Festival', the 'Festival of migrations, cultures and citizenship' and other multicultural initiatives are organised to promote integration. In **Finland**, immigrants who obtain Finnish nationality are invited to the 'Theme

⁴⁵ Replies have been received from all Member States except Cyprus and Malta

day of nationality' in the city of Turku. A 'Multicultural personality of the year' and a 'New resident of Turku of the year' are elected. In **The Netherlands**, primary and secondary schools are encouraged to organise initiatives for the promotion of civic citizenship and integration. Within the new **Irish** National Action Plan against Racism 'Planning for Diversity', local partnership companies support anti-discrimination and integration initiatives. In the **Slovak Republic**, the new 'Action Plan to Prevent All Forms of Discrimination, Racism, Xenophobia, Anti-Semitism and Other Forms of Intolerance' was adopted. Measures involving the media to promote understanding of immigration are undertaken actively in **Belgium, Ireland, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Portugal, the Slovak Republic, Spain, Sweden, The Netherlands** and the **United Kingdom**. In **Latvia**, the 'International Tolerance Day' was organised in collaboration with the media. In **Lithuania**, a new version of the 'Code of Ethics of Journalists and Publishers' was approved to shape understanding of diversity. In **Portugal**, many initiatives are carried out to manage cultural diversity including television and radio programmes, such as the 'Week of Cultural Diversity'. In the **United Kingdom**, the 'Improving Opportunity, Strengthening Society' strategy and the 'Community Cohesion Toolkit' focusing on the role of the media are among the measures launched to foster a sense of common belonging.

2. 'Integration implies respect for the basic values of the European Union'

A number of Member States, including **Belgium, Denmark, Finland, France, Germany, Luxembourg** and **The Netherlands** refer to the basic values of the European Union in introductory programmes for newly-arrived third-country nationals. Some countries increasingly promote EU basic values through broader initiatives. In **Belgium**, a 'Committee of Seven Wise Men' elaborated on basic values and presented its recommendations to the Flemish government to harmonise civic integration courses. The French Community supports educational programmes targeting school teachers and students. Interdisciplinary citizenship courses will be included in the curriculum of all mandatory educational programmes. In **France**, the concept of integration includes a strong political and civic dimension reflecting common republican values which are discussed by the 'High Council of Integration.' In **Lithuania**, civic orientation and integration courses on the host society's culture and history are organised for people granted asylum. In **Luxembourg**, compulsory civic education courses are provided to those applying for nationality. In **Bulgaria**, a project 'Civic education – road to Europe' is organised targeting young people. **Sweden** set up initiatives to raise awareness on basic values including a new 'National Action for Human Rights', as well as a specific programme to combat violence and oppression in the name of honour. In **The Netherlands**, a declaration of 'Solidarity with The Netherlands', covering respect for common values, is pronounced during naturalisation ceremonies.

3. 'Employment is a key part of the integration process and is central to the participation of immigrants, to the contributions immigrants make to the host society, and to making such contributions visible'

The contribution of immigrants to the economic growth and development of the host society is increasingly recognised, as underlined by **Greece, Italy** and **Spain**. To facilitate the labour market integration of immigrants the **Czech Republic** has planned a simplification of bureaucracy and the possibility to reside legally while looking for a job. In **Spain**, a new system 'Catalogue of Labour Shortages in Specific Occupations' has been set up to identify shortages and to allow for a swift processing of residence and working permits. **Portugal** established 'Offices of Employment and Entrepreneurial Support for Immigrants' within the 'National Immigrant Support Centres', and it launched an advertising campaign 'Immigrant

Portugal, Tolerant Portugal'. In **Poland**, a number of labour market integration measures are carried out by the Intercultural Centre for Vocational Adaptation and the Work Club of the Polish Humanitarian Organisation. In the **Slovak Republic**, the process of assessment of qualifications and skills and the access to vocational training has been simplified. A specific web-site has been created to advertise vacancies and provide information to employers. The **Danish** government concluded a political agreement 'A new change for everyone' on access to jobs and education, including new financial incentives to municipalities and obligations for local authorities to provide job offers. In **Ireland**, publications such as the 'Know before you go' booklet including information on finding employment for newly-arrived immigrants and the 'Employment Rights Information Booklet' are available in multiple languages. The 'Employment for Parents of Irish Born Children Programme' promotes the employment of third-country national parents of an Irish born child and the study 'An Exploration of Local Strategies for the Integration of Migrant Workers and their Families' was carried out. In **France**, a group of big enterprises drafted a 'Diversity Charter', which is now being signed by many other employers, to commit themselves to create an intercultural environment among their staff. The **Finnish** Ministry of Trade and Industry established a working group to reinforce immigrant entrepreneurship through networking, interaction, education and training, development of advisory services and information. In **The Netherlands**, an action plan was adopted to further develop immigrant entrepreneurship and a monitoring system against discrimination at the work place is being set up. A 'Diversity Unit' was established by the **Belgian** federal government to fight against discrimination at work and to promote equality. The Flemish Community organises individual labour market insertion programmes for newly-arrived third-country nationals as part of introductory programmes. In **Greece**, interventions in favour of unemployed immigrant women are a priority. In **Sweden**, the employment office for immigrants created a special team to provide support before and during the initial period in a new job. **Austria** promotes employment of immigrants in the public sector. In the **United Kingdom**, within certain industry sectors, language teachers and integration experts are available to develop schemes for labour market integration of immigrants.

4. 'Basic knowledge of the host society's language, history, and institutions is indispensable to integration; enabling immigrants to acquire this basic knowledge is essential to successful integration'

In most of the Member States, including **Austria**, the **Czech Republic**, **Denmark**, **Germany**, **Greece**, **Italy**, **Latvia**, **Luxembourg**, **Portugal** and **Sweden**, information material and welcome packages in various languages are available for newly-arrived third-country nationals. Introduction programmes are established in most Member States and they are compulsory in some countries, i.e. **Austria**, **Belgium**, **Denmark**, **France**, **Germany**, **Greece** and **The Netherlands**. In **Austria**, immigrants have to sign an Integration Agreement and to follow German language training in order to receive a residence permit. The City of Vienna provides special cheap courses for young and long-term immigrants. In **Denmark**, an examination on Danish society, history and culture has to be taken to obtain Danish citizenship and a basic civic test will also be introduced for some categories of immigrants. In the **United Kingdom**, the 'Life in the United Kingdom: A Journey to Citizenship' syllabus to prepare for the citizenship test was published. In **Portugal**, the 'Portugal Welcomes You' programme provides language and introductory citizenship courses for newly-arrived third-country nationals. In **France**, knowledge of the French language, values and institutions is a pre-condition to acquire a long-term residence permit. Language courses, including an examination and a certificate, are compulsory depending on the level of knowledge and they are free of charge for newly-arrived third-country nationals. They are organised in a flexible

way according to different needs and child care is available during classes. In **Germany**, language classes are compulsory depending on the level of knowledge and integration courses provide orientation and basic knowledge of German institutions. In **Lithuania**, **Slovenia**, **Romania** and the **United Kingdom** a personal integration plan is drafted for every refugee. **Italy** and **Spain** foresee introduction courses with a focus on vocational training in their territories, as well as in the immigrants' countries of origin. **The Netherlands** organises compulsory pre-departure examinations on language and civic orientation for immigrants, with the exclusion of refugees and asylum seekers, to be taken in the country of origin. In **Ireland**, citizens' information centres are located in every town and cultural orientation programmes and information leaflets are also available. Stakeholders were involved in the organisation of language courses to provide an effective service. In **Luxembourg**, a pilot project for language classes in French and Luxembourgish 'Cours Inlux' has proved to be very successful and will be renewed. In **Poland**, a web-site was set up after consultation with refugees, in order to provide them with the most useful information and a newspaper addressing immigrants is drafted with their contribution.

5. 'Efforts in education are critical to preparing immigrants, and particularly their descendants, to be more successful and more active participants in society'

In **Austria**, intercultural teaching and learning are principles of federal law, implemented by providing training and support to teachers and promoting anti-discrimination activities in all schools. In **Finland**, municipalities are granted an increased State subsidy to support young immigrants speaking other languages and teaching in their mother tongue is available. The general school programme includes teaching on foreign cultures. In **Spain**, half of the 'State Fund for Reception, Integration and Education' is used by schools to develop reception programmes for newly-arrived young immigrants and their families, to provide teaching support during an initial period and to hire intercultural mediators. Teaching exchange programmes with third countries and a movie 'Settlers' on interculturality at school are examples of initiatives undertaken. In **Belgium**, the French Community develops courses in the language and culture of origin of immigrants and courses promoting openness towards other cultures. In all parts of the country, reception programmes, bridging classes and language courses are organised to facilitate the introduction of newly-arrived young third-country nationals. In **Bulgaria**, the national programme for the development of education and training foresees specific measures targeted at children speaking another language. Data and research on performance at school are analysed. In **Estonia**, relevant resources are allocated to train teachers of Estonian as a second language and for bilingual education. In **Romania**, free courses of Romanian are available for adults and training for teachers is organised to address better the need of students. **Finland** and **Hungary** provide classes in various languages as preparatory courses for the integration of immigrant children into the general education system. **Greece** organises reception and tutorial classes to ease the integration into schools and other measures are set up to ease enrolment and to support families. In **Luxembourg**, a reception unit for young immigrants who arrive in the course of the school year was created and intercultural mediators and special staff are available to help with language difficulties. In **Portugal**, the 'Choices Program' aims at preventing low level of achievements and early school-leaving and the 'Between Cultures Secretariat' promotes intercultural education within the wider educational system by training of teachers. Classes of Portuguese as a second language are available in schools. In the **United Kingdom**, within the framework of the 'Aiming High' strategy, funding and guidance materials are provided to local authorities and school boards in order to address the needs of immigrant children and youth. In **The Netherlands**, schools and local authorities organise meetings at least once a

year to avoid segregation and to promote integration. In **Poland**, training for teachers is available and a conference was organised on measures tackling language difficulties of immigrant children. A kindergarten project 'Children of the World' addresses integration challenges at an early stage with the interaction of children of different origins through arts and games. In **Ireland**, the 'Department of Education and Science' established a steering committee to co-ordinate responses to the educational needs of newly-arrived young immigrants and to put in place a system of language support for non-English speakers. New 'Guidelines on Intercultural Education in Primary School' are published to support teachers and school management in developing a more inclusive classroom environment. In **Sweden**, a specific curriculum for learning Swedish as a second language exists and the 'Higher Education Act' requires higher education institutions to promote actively recruitment of immigrants. In **France**, language tuition and introductory courses are available at school. Recent measures focus on the participation in preparatory courses for university studies and on the smooth transition into the labour market.

6. 'Access for immigrants to institutions, as well as to public and private goods and services, on a basis equal to national citizens and in a non-discriminatory way is a critical foundation for better integration'

In **Italy**, access to social services for immigrants is eased by mediatory services. Legal advice, information and orientation desks are available at the local level. In **Lithuania**, access to public offices is facilitated by interpretation services and information in other languages. In **Austria**, special multi-language information desks are available for various services. The User Panel of the **Danish** Immigration Service is set up to bring together the Danish Immigration Service and immigrant's representatives. In **Poland**, training is organised for people working with refugees and a centre provides information on legislation and available services within public institutions. In **Sweden**, all government agencies have to adopt action plans to take into account cultural diversity in recruitment procedures and a system with de-personalised applications for jobs will be tested. In **The Netherlands**, an anti-discrimination project within the structures of the government is launched. In **Finland**, the Ministry of Labour produced a 'Handbook on equality data' containing good anti-discrimination practices. In the **Czech Republic**, multicultural education and improvement of language skills of public administration staff is an increasing priority. **Bulgaria** implements a training project to teach social assistants to work in multiethnic environments. In **Romania**, public services may employ interpreters and cultural mediators and train their staff to ease the access of immigrants to services. In the **Slovak Republic**, training for the staff of labour, social and family affairs offices is available, as well as consulting and mediatory services. In **Hungary**, desk officers of family support centres and social and labour offices participate in training on integration issues. In **Latvia**, a 'Centre of trust' is being built for third-country nationals as a contact point with the institutions. In **Ireland**, the newly established 'Irish Naturalisation and Immigration Service' acts as a one-stop-shop providing a single access point to services. Interpretation support, anti-racism and intercultural training is available for service providers. Government Departments and State Agencies provide information, in multiple languages, on the rights and entitlements of access to a wide range of public services. In **Portugal**, national and local immigrant support centres are one-stop-shops set up for the delivery of services with the involvement of socio-cultural mediators. An 'SOS Service for Immigrants' and a simultaneous translation service provide help and information in various languages with the assistance of socio-cultural mediators. Within the pilot project 'Strategic Upgrade of National Refugee Integration Services' (SUNRISE), in the **United Kingdom** a personal caseworker provides information and advice to facilitate access to services.

7. 'Frequent interaction between immigrants and Member State citizens is a fundamental mechanism for integration. Shared forums, intercultural dialogue, education about immigrants and immigrant cultures, and stimulating living conditions in urban environments enhance the interactions between immigrants and Member State citizens'

Some Member States, such as **Greece** and **Italy**, stress in particular the role of cultural mediators, as well as of volunteering and third sector organisations facilitating the interaction between immigrants and the host society. In **Austria**, a special department for integration and diversity matters forms a point of co-operation between immigrants' organisations, non-governmental organisations and the City of Vienna. In **Ireland**, local community groups are funded to provide day-to-day support and to promote participation of newly-arrived third-country nationals in local community life. In **Bulgaria**, the 'Sports Vacation Programme' promotes tolerant inter-ethnic relations. In **Estonia**, an employment exchange programme between different regions of the country is developed to promote interaction. In **Denmark**, the participation of immigrants in volunteering organisations is promoted. In **Lithuania**, a web-site for various minorities' organisations is created to reach a broader public. In **Luxembourg**, a pilot project to organise entertainment workshops for the interaction of national citizens with immigrants has been successful and will be repeated in many towns. In **The Netherlands**, many projects in the context of the 'Broad Initiative for Social Cohesion' have been launched including the 'Not beside but with each other' campaign to avoid segregation. A major project to collect examples of co-operation among young people of different cultures is broadly covered by the media. In the **United Kingdom**, measures to engage together more closely immigrants and the host population include an action plan on intercultural dialogue, a government 'Respect Task Force' and the cohesion guidance 'Leading Cohesive Communities – a guide for leaders and chief executives'.

8. 'The practice of diverse cultures and religions is guaranteed under the Charter of Fundamental Rights and must be safeguarded, unless practices conflict with other inviolable European rights or with national law'

Denmark set up various initiatives fostering intercultural dialogue and stressing religious diversity, including dialogue meetings between the Danish Prime Minister and the Minister for Integration and various ethnic minority organisations. **Germany** organised a federal level conference to launch a long-term dialogue process with representatives of Muslim communities. In **Finland**, a working group on intercultural and inter-religious dialogue was established within the 'Advisory Board for Ethnic Relations'. It acts as a permanent forum for discussion and exchange of information between religious communities and national authorities to increase mutual understanding. In **Italy**, a 'Council for Italian Islam' was set up to support the central government in gaining an insight on problems faced by Muslim communities and to establish a permanent dialogue. In **Latvia**, an anti-discrimination project 'Information campaign against Islamophobia' is being implemented and an on-line encyclopaedia on religious diversity and postcards on inter-religious dialogue have been prepared. In **Luxembourg**, a public conference is organised every year by an inter-religious group representing all major faiths. In **Sweden**, the Minister responsible for religious affairs holds regular meetings with representatives of different religious communities aimed at reinforcing mutual understanding and trust. In **The Netherlands**, training for spiritual leaders is organised by Muslims' organisations and the Ministry of Education, Culture and Science and the Ministry for Immigration and Integration.

9. 'The participation of immigrants in the democratic process and in the formulation of integration policies and measures, especially at the local level, supports their integration'

In **Belgium**, the **Czech Republic**, **Finland**, **Hungary**, **Ireland**, **Lithuania**, **Luxembourg**, **Portugal**, the **Slovak Republic**, **Slovenia**, **Spain**, **Sweden** and soon in **Greece**, third-country nationals are, in principle, entitled to vote in local elections. However, legislative frameworks regulating political participation vary widely. In most of these countries, such voting rights are linked to the length of regular stay or are only recognised to specific categories of third-country nationals. In other Member States, they are only granted to citizens of third countries with which specific bilateral arrangements exist. In **Luxembourg**, awareness-raising campaigns will be organised to inform immigrants about their voting rights at the local level and a proposal has been presented to extend the competences of municipal advisory councils for foreigners ('Commissions communales consultatives') to favour their participation in public life. In **Belgium**, the Walloon and Brussels Capital governments encouraged third-country nationals to register to vote in local elections. Cities and communities with a high concentration of minorities are obliged by the Flemish government to facilitate their participation in local policies through special consultative councils and activities of the 'Forum for Ethnic Minorities'. In a growing number of countries, specific support for immigrant women organisations is provided. The **Czech Republic**, **Denmark**, **Estonia**, **Greece**, **Italy**, **Portugal** and **Spain** involve immigrants' representatives, as well as other civil society actors and different stakeholders, in the elaboration and/or implementation of integration policies. In **Portugal**, the Consultation Council for Immigration Affairs (COCAI), consisting of five immigrants communities, plays an important role in drawing immigration policies. A 'Council for Ethnic Minorities' has been established in **Denmark** to advise the Ministry of Integration and integration councils are active at the local level. In **Spain**, the 'Forum for the Integration of Immigrants', a three-tiered consultative body created by the government, involving immigrants' associations, social partners, non-governmental organisations and public administration, was renewed with enlarged composition and competences. Its consultation has become mandatory for any legal or practical initiative in the field of integration at national level. In **France**, the 'National Council for the Integration of Immigrant Population', including representatives of immigrants' associations, has been re-established and is regularly consulted by the Ministry in charge. In **Ireland**, funding is provided to immigrants' organisations to promote their participation in the democratic process. Irish partnership companies also facilitate the establishment of local level forums which enhance dialogue and interaction between relevant service providers, representatives of the community and voluntary sector and representatives of immigrants' communities. In **Italy**, a 'Council dealing with third-country nationals and their families' will be established at national level and 'Immigration Territorial Councils' are set up at local level. In **Sweden**, government funding has been made available to create a network of elected representatives from municipalities and County Councils to promote an intercultural environment. In the **United Kingdom**, a 'Commission on Integration and Cohesion' has been set up, involving various stakeholders, to elaborate practical steps in order to make local communities more cohesive and integrated.

10. 'Mainstreaming integration policies and measures in all relevant policy portfolios and levels of government and public services is an important consideration in public-policy formation and implementation'

In the **Czech Republic**, all relevant Ministries apply integration mainstreaming in the development of departmental policies and legislation. In the French Community of **Belgium**,

all Ministers commit themselves to undertake concrete actions to promote cultural pluralism and mutual comprehension. In **Finland**, an integration advisory board was established to co-ordinate activities of various Ministries. 'The Integration Act' was amended so that measures focusing on public general services take into account the needs of immigrants. In **Greece**, an inter-ministerial committee, supported by a special committee involving experts, was established by the Minister of Interior, Public Administration and Decentralisation to improve the level of co-operation and co-ordination on integration. In **Romania**, inter-institutional co-operation is developed by co-ordination meetings organised with representatives of various governmental institutions and non-governmental organisations. **Ireland** established the 'Irish Naturalisation and Immigration Service' to bring together the various strands of government activity. Within these revised structures, a new 'Integration Unit' is being established to promote and co-ordinate all social and organisational measures. **France** strengthens efforts in terms of public services and social measures in the areas where immigrants are more present.

11. 'Developing clear goals, indicators and evaluation mechanisms are necessary to adjust policy, evaluate progress on integration and to make the exchange of information more effective'

In **Denmark**, a study on integration indicators is under way and benchmarking of integration efforts at municipal level is published every year by the Minister of Refugee, Immigration and Integration Affairs to identify best practices. The **Swedish** 'Integration Board' monitors the situation and progress of integration policies, analysing various aspects of Swedish society and producing yearly reports to assist decision-making in this field. In **Portugal**, the 'Immigration Observatory' carries out research to support the development of integration policy. In **Romania**, comprehensive research on the situation of persons granted protection, including the analysis of many integration aspects, has been carried out. Its policy recommendations will be used for drafting future measures. **Germany** and **Estonia** selected external contractors to evaluate their integration programmes in order to inform future policy-making and enable adjustments for more effective policy outcomes. In **Estonia**, a public opinion survey was also carried out. In **Ireland**, all State funding initiatives on integration have clear performance indicators. Procedures are in place to monitor the implementation of funded projects and to inform developing integration policy. In the **Czech Republic**, within the 'Commission for the Integration of foreigners' one of the working groups deals also with the setting up of integration indicators.